

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

שלח

(חלק לג שיחה א)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ושש לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע פרשת שלח, כביכח סיון, ה'תשפ"ו (א)

LIKKUTEI SICHOT

Copyright © 2026

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY®

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

Kehot Publication Society® and the Kehot logo are registered trademarks of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

שלח

התפלל על תלמידו יהושע, "י"ה יושיעך מעצת מרגלים", שהרי זה הי' ב"אותה שעה" שנבחרו, לפני התחלת הליכתם בדרך?⁸

יש מפרשים⁹ ש"מיד אחר שהובררו" כבר לא היו כשרים, וביארו¹⁰ ד"בתחלה כשהובררו כשרים היו וצוה להם משה שליחות על פי ה' לראות את הארץ כיצד היתה נוחה ליכבש ונצנץ בהם יצר הרע וחזרו למשה למסור להם סימנים בארץ אם¹¹ טובה ואם רעה ואת העם החזק הוא הרפה והכרכים אם מבצרים והרגיש משה שכוונתם לרעה דמה להם לחקור יותר ממה שנצטוו .. ולכך כתב .. ויקרא משה יהושע, כשהרגיש בהם יצרם הרע התפלל על יהושע".

אבל פירוש זה צ"ע:

(א) קשה ביותר לומר שכוונת רש"י

א. בפירוש רש"י בפרשתנו בנוגע למ" רגלים, מצינו סתירות בנוגע למצבם בעת שילוחם: בתחלת הפרשה, עה"פ¹ "כולם אנשים", מפרש רש"י, "ואותה שעה כשרים היו". אבל בהמשכה, עה"פ² "ויקרא משה להושע בן נון יהושע" פירש "התפלל עליו י"ה יושיעך מעצת מרגלים", דמזה משמע, שכבר אז הרגיש משה רשעתם של המרגלים³, וכן מפורש בפרש"י אח"כ עה"פ⁴ "וילכו ויבואו אל משה" – "מה ביאתן בעצה רעה אף הליכתן בעצה רעה".

הנהגה ביישוב הסתירה מפרש"י עה"פ⁵ "וילכו ויבואו", כבר ביארו המפרשים⁶, שזהו דיוקן של רש"י לפני זה "ואותה שעה כשרים היו", דק בשעה שנבחרו ונתמנו "כשרים היו" – "לאפוקי לאחר אותה שעה"⁶, משהחזיקו בדרך⁷ ("וילכו"), נהפכו ונעשו רשעים.

אבל אין זה מיישב מ"ש רש"י שמשה

(8) בשפ"ח כאן "שכבר א"ל השם ית' שלח לך לדעתך ושיתן להם מקום לטעות וא"כ ודאי ידע רוע תבונתם ועצתם הרעה" (וראה לקמן סעיף ב). וצ"ע, דא"כ איך יתפרשו דברי רש"י "אותה שעה כשרים היו".

(9) נמוקי מהרא"י (לבעל תרומת הדשן) על פרש"י כאן. הואיל משה (לבעל מטה משה) באר היטב על פרש"י כאן. ולהעיר מלשון הגו"א כאן "משנשלחו .. ואחר המינוי מיד". ועד"ז בנחלת יעקב (לקמן פסוק כו) "הליכתן מיד לאחר שנתברר". ובמושב זקנים עה"ת שם, "משנצטוו ללכת".

(10) נמוקי מהרא"י שם. ע"ש ב"תרי גוויני" שלי-חות. וראה גם הואיל משה (באר התורה) פרשתנו. (11) פרשתנו יג, יח ואילך. שם, טז. – וצ"ע, שהרי כ"ז הוא מדברי משה, ואם כוונתם לרעה למה מסר להם משה כל הסימנים הללו.

(1) יג, ג.

(2) יג, טז.

(3) אבל ל' רש"י בתחילת הפרשה (יג, ב) "ור" שנים הללו" קאי בפשטות על סופם, כשחזרו ומרדו בה'.

(4) יג, כו.

(5) חזקוני, רא"ם, גו"א (יג, ב). רע"ב (עה"ת) לקמן פסוק כו. מפרשים שנצטוו בערה 7. ועוד.

בפענח רזא פ"ד, משה טעה בהם והי' סבור כי כשרים היו". אבל מפשטות ל' רש"י משמע ש,היו כשרים" בפועל.

(6) ל' הרא"ם.

(7) דבק טוב (בהגהה) ומשכיל לדוד ריש פרשתנו. נז. רע"ב, ח"י ופי' מהרי"ק על פרש"י, באר מים חיים (לאחי המהר"ל) – לקמן פסוק כו. חדא"ג מהרש"א סוטה (לה, א).

כי סבר משה אולי יהושע וכלב יוכלו להחזירם ממחשבתם הרעה – אינו מיישב שאלה זו, דאיך יכנס בספק רעת כל בני – מפני שאולי יצליחו יהושע וכלב להחזירם לטוב! – ובפרט שיכול לא לשלחם כל עיקר].

ב. לכאורה יש לשאול כעין שאלה זו על כללות ענין שילוח המרגלים, שלפרש"י, כבר בהתחלת הדבר ידע משה שאינו ענין רצוי ומ"מ לא נמנע מלשלחם.

דהנה על הפסוק¹⁸, "שלח לך אנשים" פרש"י, "שלח לך – לדעתך, אני איני מצוה לך אם תרצה שלח, לפי שבאו ישראל ואמרו¹⁹ נשלחה אנשים לפנינו . . אמר (הקב"ה) אני אמרתי להם שהיא (ארץ ישראל) טובה . . חיהם שאני נותן להם מקום לטעות בדברי המרגלים למען לא יירשוה". שמזה יוצא, דאף שמשם שמע מפי הקב"ה שאין צורך בשילוח המרגלים – מ"מ, דעתו של משה ("לדעתך") הסכימה לכך.

ומפורש הדבר עוד יותר בפרש"י לקמן בפ' דברים (עה"פ²⁰, וייטב בעיני הדבר"), שהטעם שהסכים משה לשילוח המרגלים הוא רק משום שחשב, "שמה תחזרוו בכם כשתראו שאיני מעכב" (כה"משל שמביא שם מ"אדם האומר לחבירו מכור לי חמורך זה א"ל הן נותנו אתה לי לנסיון א"ל הן . . כיון שראה שאין מעכבו כלום אמר הלוקח בלבו בטוח הוא זה שלא אמצא בו מום מיד א"ל טול מעותיך ואיני מנסהו"), הרי להדיא, דאף

במ"ש, "אותה שעה כשרים היו" היא רק לזמן קצר ביותר¹², משעת המינוי עד שחזרו למשה למסור להם סימנים בארץ¹³ [שבפשטות לא היתה שהיית זמן¹⁴ בין התמנותם לדברי משה אליהם, עליו¹⁵ זה בנגב גו' וראיתם את הארץ וגו']¹⁶.

(ב) לפירושם הול"ל (לרש"י) "בעת התמנותם כשרים היו" וכיו"ב.

(ג) ועיקר: אם, "הרגיש משה שכוונתם לרעה" – מדוע עמד בבחירתו לשלוח מרגלים האלה ולא שלח אחרים תחתיהם שלא תהי' כוונתם רעה (שבדאי הי' זה בידו של משה)¹⁶?

[ומה שביארו במפרשים¹⁷ (הטעם שמשם התפלל על יהושע שינצל, מעצת המרגלים" אבל לא מנעו מלכת עמהם)

(12) בפנים יפות כאן פי', "אותה שעה, היינו משקיפת החמה (אור לכ"ט סיון) עד צאת הכוכבים שהוא לערך שעה". ע"ש. אבל אינו לפי פשוטו כלל. (13) ולכאורה י"ל שכוונת רש"י ב"הליכתו בעצה רעה" היא להליכתם בא"י גופא (שרק אז, בראותם חזק הערים כו', נהפכו לרעה) – וא"צ לדחוק שנעשו רשעים מיד בתחילת הליכתם, קודם ראותם חזק העם והערים.

(14) שהרי בפשטות בחירת ושילוח המרגלים נעשו במשך יום אחד – כ"ט סיון (רש"י דברים א, ב) – כי הנסיעה מחצרות למדבר פארן היתה בכ"ח סיון (ראה בארוכה לקו"ש ח"ט ע' 1 הערה 6. וש"ג). (15) יג, יז ואילך.

(16) ולומר שלא היו בכל בני, "כשרים" מהם – ה"ז א) דוחק הכי גדול (ב) הי' עליו לבטל כל ענין השליחות, שהרי הי' רק מדעתו.

בפענח רוא שם (ועד"ז במושב זקנים בתי' הבי') כ', "שהעם החזיקו עליו לשלוח כדכתיב במשנה תורה (דברים א, כב) ותקרבו אלי כולכם וגו'" (וראה לקמן סי"ב). אבל דוחק גדול לומר שמשם יסכים וישלח אנשים שכוונתם לרעה מפני שחזקו עליו!

(17) דבק טוב (בהגהה) והואיל משה (באר היטב) שם.

(18) יג, ב.

(19) דברים א, כב.

(20) א, כג.

אבל את"ל שמשו הרגיש באנשים שבחר בהם עצמם ש, כוונתם לרעה, הרי אין כל מקום לשלחם – ומדוע לא השתדל לעצמם.²⁵

ולכן נ"ל ששני הדברים, „אותה שעה כשרים היו“, ותפלת משה „י"ה יושיעך מעצת מרגלים“ – מעיקרא אינם סותרים זל"ז, כדלקמן.

ג. ויובן זה בהקדים דיוק לשון רש"י²⁶ „י"ה יושיעך מעצת מרגלים“, ועד"ז לקמן²⁷ גבי כלב מזייק רש"י ש, „ונשתטח על קברי אבות שלא יהא ניסת לחבריו להיות בעצתם“. דלכאורה הי' מתאים יותר להשתמש בלשון המתארת את חטאם – כמו „דבה“, כמש"נ²⁸ „ויוציאו דבת הארץ גור“ [וכלשון רש"י עצמו בתחלת הפרשה, „למה נסמכה פרשת מרגלים לפרשת מרים לפי שלקתה על עסקי דבה כו", וכן בהמשך העניין²⁹ „להוציא דבה נתכוונו“], או „חטא המרגלים“; ומדוע נקט רש"י לשון „עצה“ דוקא³⁰?

ויש לומר, שבדוקא נקט רש"י לשון זו, להדגיש, שאין כוונתו לומר שה' יושיעו מחטא המרגלים, כי עדיין ב„אותה שעה כשרים היו“ (ולא היו שייכים לחטא של „דבה“³¹ וכו'), אלא רק

שמשו הרגיש שלא היתה כוונת בני' לטובה (וכפי שניתן להבין גם מעצם אופן בקשת בני', כפרש"י שם¹⁹ שקרבו כולם „בערבוביא, ילדים דוחפין את הז' קנים כו") – מ"מ הסכים לבקשתם של ישראל (היפך רצונו – דמשה).

ומכיון שעכ"פ אנו רואים שעוד לפני"ז לא נמנע מלשלחם (מאיזה טעם שיהי') אף שלא היתה כוונתם לטובה – א"כ שוב אין לשאול גם בנדו"ד למה לא עיכב שילוח המרגלים לאחרי ש, הרגיש משה שכוונתם לרעה“.

אבל אאפ"ל כן – כי חילוק גדול בדבר:

בפירוש רש"י הנ"ל המדובר בבקשת בני' „ושלחה אנשים לפנינו“, כי הם לא האמינו בטוב הארץ, ולכן לא הוטב בעיני השם כי „אני אמרתי להם שהיא טובה“; ובזה מובן הטעם שמשו הסכים לדבריהם, כי חשב שבראותם שאינו מפחד מלשלוח אנשים לראות את הארץ, הי' גופא יוכיח לבני' שטובה הארץ, ובמילא יחזרו בהם מרצונם זה.

וגם זה שהסכים משה לשלוח את המרגלים אף לאחרי שראה שלא חזרו בהם בני' – אפשר להסביר, כי לכן בחר באנשי שים כשרים, „ראשי בני ישראל“²¹ (וכלשון רש"י בפ' דברים²² „מן הברורים שבכם, מן המסולתים שבכם“), שסמך עליהם שיראו את טוב הארץ וגם יביאו אתם מפרי הארץ²³, ועיי"ז יתברר לבני' בראי' מוחשית²⁴ שאכן טובה הארץ מאד מאד, ואד-רבא יתחזק אצלם הרצון לעלות לארץ.

(25) ראה הערה 16.
 (26) והוא מסוטה לד, ב.
 (27) יג, כב (מסוטה שם). ולהעיר מרש"י יד, כד „אני עצמכם בעצה“.
 (28) יג, לב. וכן לקמן יד, לו-לז.
 (29) יג, כג.
 (30) כן דייק גם בס' ערבי נחל (לבעה"מ לבושי שרד) ריש פרשתנו.

(31) להעיר שגם „דבה“ היא רק „לשון חינוך דברים .. וישנה לטובה“ (רש"י פרשתנו יד, לו). וראה בארוכה לקו"ש ח"ח (ע' 145 ואילך), שעיקר חטא המרגלים הי' שעסקו ב„דבת הארץ“ (גם כשלא היתה דבה רעה). ע"ש.

(21) פרשתנו יג, ג ובפרש"י.
 (22) א, כג ד"ה ואקח.
 (23) פרשתנו יג, כ.
 (24) דאינה דומה שמיעה לראי' (ראה רש"י יתרו כ, יט). וראה רמב"ן ריש פרשתנו.

(בעיקר) רק פעולת החיפוש והראי⁴⁰ בלבד, ובענינו – ראיית הארץ ויושבי; משא"כ לשון "ריגול" מורה על חקירה וחיפוש לשם כוונה נסתרה, כמו בריגול המסייע לכיבוש ארץ האויב [ע"ד שמצינו לעיל (בפ' מקץ⁴¹) בנוגע ליוסף ואחיו – ויאמר אליהם (יוסף לאחיו) מרגלים אתם לראות את ערות הארץ באתם, ופרש"י, גלוי הארץ, מהיכן היא נוחה ליכבש]; ובדרך כלל ענין הריגול קשור עם חכמת המרגל, שעל יסוד חקירותיו וחיפושיו אפשר לטכס עצה איך למלא משימה מסוימת (כיבוש ארץ האויב, וכיו"ב).

וזהו הטעם שבפרשתנו נאמרה רק לשון "לתור את ארץ כנען", וכיו"ב – כי כל ענין השליחות (בכוונת משה) הי' רק על המעשה, שיראו את הארץ ויושבי ויספרו לבני ישראל מה שראו (וכן להביא מפרי הארץ כדי להראות את ישראל מטוב הארץ), ותו לא מידי – אבל לא "לרגל את הארץ", להכניס עצמם בחיפוש "עצות" ותחבולות בשביל כיבוש הארץ וכיו"ב⁴².

ובזה יובן תוכנה של תפלת משה, "י"ה יושיעך מעצת מרגלים":

אף שמשה הדגיש לאנשים שבחר

מ"עצת מרגלים", "עצה" סתם – לאו דוקא עצה רעה (שזה נתחדש רק אח"כ בעת הליכתם, "הליכתן בעצה רעה", כנ"ל ס"א מהמפרשים), ואדרבה, כיון שבאותה שעה כשרים היו, ודאי שזו היתה אצלם "עצה טובה" – ומ"מ התפלל משה על יהושע, "י"ה יושיעך מעצת מרגלים", כי אף שכוונתם לטובה, מ"מ, עלולה "עצתם" להביא לידי טעות וכו' (כפי שאכן קרה בפועל), ולכן התפלל שינצל מזה.

ד. ביאור הענין:

בכל הפרשה כולה מתוארת שליחות המרגלים בלשון "תור" – "ויתורו את ארץ כנען"³², "תור הארץ"³³, "תרים"³⁴ וכיו"ב, ולא נזכרה אף פעם אחת בפרשתנו לשון "מרגלים" בקשר לשליחות זו³⁵ [ואין זה משום שיש חסרון ותוכן בלתי רצוי בשילוח מרגלים – שהרי מצינו (לקמן בפ' חוקת³⁶) שגם אח"ז – משה עצמו שלח "לרגל את יעזר", וכן יהושע שלח מרגלים³⁷].

ובטעם הדבר יש לומר:

החילוק בין שתי הלשונות – "לתור" או "לרגל"³⁸ – הוא³⁹: "לתור" מתאר

32 יג, ב. וכן שם, טז"ו. כא. לב. יד, ז. שם, לד. לו. לח.

33 יג, כה.

34 יד, ו.

35 ורק בפ' דברים (א, כד) נאמר "וירגלו אותה". וראה הערה 45.

36 כא, לב.

37 כמסופר בתחילת ספרו (הפטרות פרשתנו).

38 אף שלפעמים משמשים שניהם לכוונה אחת

(ראה רש"י סוף פרשתנו (טו, לו). חוקת כא, א (בפי הא'). רש"י לנ"ך – שופטים א, כג) – מ"מ בפרטיות יש חילוק ביניהם, ככפנים.

39 בהבא לקמן ראה גם מלבי"ם כאן (באו"א קצת). ולהעיר מכלי יקר כאן (יג, ב), של"ה שבהערה

47 ועוד – ביאור ג' הלשונות, "ויתורו", "ויחפרו", "וירגלו" – ע"ד הדרוש.

40 ראה ראב"ע ריש פרשתנו (יג, ב). ס' השר"ש שים להרד"ק ערך תור. וראה פרש"י חוקת שם (בפי' הב') "התייר הגדול" (ולהעיר מפרש"י בהעלותך י, לג "לחנן להם מקום חניי", ובת"א שם).

41 מב, ט.

42 ורק בני ישראל רצו בכך, ולכן בקשו "ויחפרו לנו את הארץ ג' את הדרך אשר נעלה בה ואת הערים אשר נבא אליהן (תחילה לכבוש)" – דברים א, כב (ובפרש"י). וראה בארוכה מלבי"ם כאן.

חותו של משה, מבלי לנטות משהו מהמטרה, רק „לתור את הארץ”, ולא להיות חבר ל„נצת (מרגלים)“.

אבל לאיך מוכן, שלא הי' בזה טעם מספיק לבטל שליחותם, כי זה שראו עצמם ב„אותה שעה” (כשעדיין „כשרים היו”) כ„מרגלים” אינו מכריח להביא לתוצאות בלתי רצויות, ואינו אלא חשש כו'.

ה. עפ"ז יבואר עוד ענין תמוה בפרשת מרגלים, שלכאורה לא מצינו שרש"י יפרשו:

כיצד יתכן, שאנשים מובחרים אלה, שמה רבינו בעצמו בחר בהם לשליחות זו (שמזה גופא מובן שהם היו המתאימים ביותר מכל בני למלא שליחות זו) ייהפך כו, מן הקצה אל הקצה⁴⁷, להיות חוטאים ומחטיאים, עד שמרדו בה' ואמרו „לא נוכל לעלות .. כי חזק הוא ממנו”⁴⁸ (וכפרש"י „כביכול כלפי מעלה אמרו”)?

וע"פ הנ"ל י"ל שבדיוק לשון רש"י „נצת מרגלים” מרומז השורש והסיבה שהביאום לירידה אחר ירידה, ועד למ- ירידה בה':

הלשון „עצה” מורה על הצורך בחי- פוש ומציאת תחבולה, דבר מסויים מתוך כוונה נסתרה ונעלמה (שלא תודע להמנגד בזה וכיו"ב). והוא הדבר בהענין ד„נצת מרגלים”: ענין הריגול דורש „עצה” ותחבולה, מרגלים צריכים לטכס עצות ותחבולות איך להערים ולהסתיר

שמטרת השליחות היא רק „לתור את ארץ כנען”⁴³, הרי תיכף ומיד בהתאספם אצלו הרגיש שהנם רואים את עצמם (לא כ„תרים” בלבד, אלא) כ„מרגלים”, והיינו, שמלבד המעשה בפועל (לילך ולראות את הארץ), עליהם לטכס עצות ולהסיק מסקנות (על יסוד הריגול) הנוגעות לכי- בוש הארץ וכו'.

וע"ז התפלל משה „י"ה יושיעך מעצת מרגלים”: אף שעדיין לא הי' בעצתם שום חטא, כי ב„אותה שעה כשרים היו”, וכל כוונתם היתה רק לטכס עצות טובות איך לסייע בריגולם לכיבוש הארץ וכו"⁴⁴ – מ"מ, התפלל משה שלא יהי' ליהושע חלק ב„נצת מרגלים”, אלא ישאר נאמן למטרת השליחות שהיתה אך ורק „לתור את ארץ כנען”⁴⁵, מבלי לערב בזה ענין של „נתינת עצות” וכו"⁴⁶, כי הנהגה של „עצת (מרגלים)” עלולה להביא לידי נפילה (כדלקמן סעיף ה).

[ועפ"ז יש לומר, שזו היתה גם כוונת כלב בתפלתו „שלא יהא ניסת לחבריו להיות בעצתם” – ולא כו' „בעצתם הרעה” (וכיו"ב) – די"ל שבעת ההיא עדיין לא נודע לכלב ש„הליכתן בעצה רעה”, אבל התפלל שלא יהא ניסת לחבריו גם ב„עצה טובה” שלהם, כי הי' נאמן לשלי-

43 יג, יז.

44 שזהו ענין טוב. וכנ"ל שגם משה שלח „לרגל את יעזר”. וכן יהושע שלח מרגלים. וראה בארוכה רמב"ן ריש פרשתנו.

45 עפ"ז מובנת הדגשת (יתור) לשון הכתוב לקמן (יד, ו) „ויהושע .. וכלב .. מן התרים את הארץ קרעו בגדיהם”, שהם רק תרו את הארץ (משא"כ השאר, שהם גם ריגלו אותה, כמ"ש בדברים שם א, כד).

46 להעיר מעקידה פרשתנו (הובא בשל"ה פר- שתנו – שנד, ב) ש„הגדילו רשע .. שהוציאו עצמם מכלל מרגלים ונכנסו בכלל יונצים”. ע"ש באורך. ועד"ז במנחה בלולה פרשתנו (יג, כח).

47 וראה ביאור השתלשלות ירידת המרגלים ע"ד הדרוש – של"ה פרשתנו. ועוד. וע"ד החסידות – ראה לקו"ת פרשתנו ד"ה שלח וד"ה ויאמרו. ועוד. 48 יג, לא.

– התפלל (תיכף) על יהושע (תלמידו)⁵¹, „י"ה יושיעך מעצת מרגלים” – שלא יהי לו חלק בעצתם (גם אם היא „עצה טובה“), כדי שלא תהי' לו שום שייכות ל„עצת מרגלים”⁵².

ו. ויש להמתיק הענין ע"פ המבואר בחז"ל, שמדתו של משה היא מדת האמת – „ואמת זה משה”⁵³ (שלכן ניתנה תורה על ידו, כי זהו ענינה של תורה – „תורת אמת”⁵⁴). ולכן, כדי להיות שלוחו של משה – שלוחו של אדם כמותו, „כמותו דהמשלח ממש”⁵⁵ – א"א שתהי' אצל השליח שום נטי' ממדת האמת.

וזהו ששליחותו של משה היתה רק „לתור את הארץ” ולא „לרגל אותה” – כי בענין עיקרי זה, שליחות בשייכות לכניסה לארץ, הי' צ"ל כח המשלח (כחו של משה) באופן גלוי⁵⁶,

ועי"ז שהשלוחים נטו מקו שליחותם והחזיקו את עצמם למרגלים, נתבטל בהם כח המשלח – כי נוסף על ביטול השליחות מצד השינוי, דעי"ז ששליח משנה את שליחותו (בענין עיקרי) בטלה

את מטרת בואם, שבאופן זה יצליחו לבצע את מטרתם מבלי שיוודע לזה שיכול למנעה [ע"ד שמצינו לעיל בנוגע ליוסף ואחיו – „ויאמר⁴⁹ אליהם (יוסף לאחיו) מרגלים אתם לראות את ערות הארץ באתם ויאמרו אליו לא אדוני ועבדיך באו לשבר אוכל”, היינו, שלדברי יוסף העלימו את המטרה האמיתית שבגללה באו למצרים („לראות את ערות הארץ”) כאמרם שכאו „לשבר אוכל”].

ונמצא, שענין הריגול כשלעצמו דורש הנהגה של ערמה והסתרת האמת, ורק עי"ז יכולים להצליח בביצוע הריגול.

וזהו הטעם לזה שמשה רצה ששליחותם תהי' מוגבלת רק לחלק המעשה, „לתור את ארץ כנען”, מבלי שיעשו „מרגלים”, יכנסו בעצות ותחבולות של ערמה והסתרת האמת, ועד שעלולה להרחיקם ממדת האמת וכו'. ואפילו כשכוונתו לכתחילה היא לשם מטרה טובה, לחשוב מחשבות ותחבולות של „עצה טובה” [ולפעמים מוכרחים לשלוח מרגלים, כי בלאה"כ א"פ (ע"פ טבע) לנצח האויב, שלכן, כנ"ל, שלח משה לרגל את יעזר] – מ"מ, סו"ס הרי מדת הערמוניות (והסתרת האמת) יכולה להוריד את האדם מדחי אל דחי, ודרושה זהירות תיירה שלא יכשל כו'⁵⁰.

ולכן, לאחר שהרגיש משה שהאנשים ההם מחזיקים את עצמם ל„מרגלים”

(49) מקץ מב, ט"ז.

(50) ע"ד מ"ש בשו"ע אדה"ז (או"ח מהד"ק ס"א ס"ג, מבי' לטאו"ח שם) לענין מדת העזות – ד,הוי עז כנמר – שצ"ל זהירות, שלא יקנה קנין בנפשו להיות עז פנים אפילו שלא במקום עבודתו ית". וראה הגש"פ עם לקוטי טעמים ומנהגים (קה"ת) ע' יא.

(51) ראה מושב זקנים, גו"א ועוד על פרש"י כאו.

(52) כי בנדו"ד לא הי' צורך ב„מרגלים”, וגם הענין ד„לתור את הארץ” הי' רק מפני שבנ"ל לא האמינו שאכן טובה הארץ (כנ"ל סעיף ב).

(53) תהלים פה, יא. שמו"ר פ"ה, י. וראה סנהד-רין קיא, סע"א.

(54) כמחז"ל „משה (אמת) ותורתו אמת” (ב"ב עד, א. סנה' קי, סע"א ואילך. תנחומא קרח יא). וראה לקו"ש חכו"ע' 4 ואילך.

(55) ל' אדה"ז בלקו"ת ויקרא (א, ג). וראה בא"רוכה לקמ"ע' 114 ואילך.

(56) משא"כ בהשליחות „לרגל את יעזר”, שלא היו צריכים לכונו של משה (באופן גלוי) כו'. וראה הערה 59.

ורק יהושע וכלב שלא נתפתו ל„עצת מרגלים“ נשארו שלוחי משה*⁵⁹, וזה גופא שמרם שלא נטו מהכוונה ומטרת שליחותם, ואמרו „טובה הארץ מאד מאד . . אל תיראו את עם הארץ כי לחמנו הם . . אל תיראום“⁶⁰, ומשום כך זכו ליכנס לארץ, ועד ש„חיו מן האנשים ההם“ – ש„נטלו חלקם של מרגלים בארץ וקמו תחתיהם לחיים“⁶¹.

(משיחת ש"פ שלח תשנ"ה)

– כי עצם הענין שהיו שלוחי משה הביא לכך שלא הסתירו עצמם אלא לחמו ולכדוהו.
 *⁵⁹ להעיר מרש"י יד, כד „ובלבו הי' לומר האמת“.
 (60) פרשתנו יד, ז"ט.
 (61) שם, לח ובפרש"י.

השליחות⁵⁷ – הרי כאן, נפסלו בעצם מלהיות שלוחי משה, כי א"א שהם יהיו „כמותו“ דמשה⁵⁸, שמדתו מדת האמת⁵⁹.

(57) רמב"ם הל' שלוחין ושותפין פ"א ה"ב ואילך. שו"ע חו"מ סקפ"ב ס"ב ואילך.
 (58) ולהעיר מגו"א כאן (יג, ג) דזה שנעשו רשעים הי' להיותם „שלוחיהם של רשעים . . ונעשו כמו המשלחים“. ועד"ז באוה"ח ריש פרשתנו.
 (59) וי"ל שזהו הפירוש (הפנימי) בפרש"י חוקת (כא, לב) „וישלח משה לרגל את יעזר – המרגלים לכדוהו, אמרו לא נעשה כראשונים בטוחים אנו בכח תפלתו של משה להלחם“, דכיון שהיו בטוחים „בכח תפלתו של משה“, שכחו של משה הי' אצלם בגלוי, לא הסתירו א"ע כמרגלים אלא לחמו בגלוי.
 וי"ל ע"ד הרמז, שלכן לא העתיק רש"י בהד"ה תיבת „וילכדו“ (שלקאורה זוהי הרא"י שהם לכדוהו)

